

Στοιχεία μαθητή:

βαθμός:.....

Επώνυμο.....Όνομα..... Ημ/νία.....

Τάξη..... Τμήμα..... Μάθημα: Έκθεση - Λογοτεχνία

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ : Δώρα Σταμπουλή

ΚΕΙΜΕΝΟ Ι

Τα ανθρώπινα δικαιώματα χρησιμοποιούνται από τις κυβερνήσεις ως μανδύας, τον οποίο φορούν ή αποβάλλουν ανάλογα με τις πολιτικές σκοπιμότητες. Μπορεί άραγε να εμπιστευθεί κανείς τη διεθνή κοινότητα των κρατών να πραγματώσει το ανθρωπιστικό όραμα; Και τι μπορεί να κάνει η διεθνής κοινότητα των πολιτών, για να διασώσει τα ανθρώπινα δικαιώματα από τα χαλάσματα;

Τα Ηνωμένα Έθνη, που παρακάμφθηκαν που έχασαν την αξιοπιστία τους, επειδή θεωρούνται ευάλωτα στις πιέσεις ισχυρών κρατών, φάνηκαν να έχουν ουσιαστικά παραλύσει στις προσπάθειές τους να κάνουν τα κράτη να λογοδοτούν όσον αφορά στην τήρηση του διεθνούς δικαίου. Έτσι, οι προκλήσεις που έχει μπροστά του το παγκόσμιο κίνημα για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι απόλυτες: Πρέπει να αντιμετωπίσουμε την απειλή που αποτελούν οι ανάλγητες, σκληρές και εγκληματικές πράξεις ενόπλων ομάδων και ατόμων. Πρέπει να αντισταθούμε στον αντίκτυπο που δημιουργεί εναντίον των ανθρωπίνων δικαιωμάτων η μονομανής προσήλωση σε ένα δόγμα παγκόσμιας ασφάλειας, που έχει διχάσει βαθύτατα τον κόσμο, και να αγωνιστούμε, για να επανορθώσουμε την αποτυχία των κυβερνήσεων και της διεθνούς κοινότητας να φέρουν αποτελέσματα από πλευράς κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης. Και δεν υπάρχει δρόμος προς τη βιώσιμη ασφάλεια, παρά μόνο μέσα από τον σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η διγλωσσία, δυστυχώς, είναι συνηθισμένο φαινόμενο. Δυτικές χώρες ισχυρίστηκαν ότι έκαναν τον πόλεμο στο Ιράκ, για να προστατεύσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, όμως υπονόμισαν τα ανθρώπινα δικαιώματα, για να νικήσουν στον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας». Ο πόλεμος στο Ιράκ κηρύχθηκε, για να μειωθεί η απειλή των όπλων μαζικής καταστροφής κι όμως ο κόσμος είναι πλημμυρισμένος με όπλα μικρού διαμετρήματος και με συμβατικά όπλα, που σκοτώνουν περισσότερους από μισό εκατομμύριο ανθρώπους κάθε χρόνο. Ταυτόχρονα, υποκρύπτεται ένα τεράστιο σκάνδαλο: η αποτυχημένη υπόσχεση της καταπολέμησης της ακραίας φτώχειας και της κατάφωρης οικονομικής και κοινωνικής αδικίας. Σύμφωνα με μερικούς αναλυτές, είναι πραγματικός ο κίνδυνος να μην επιτευχθούν οι Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετηρίδας, των Η.Ε. (όπως η μείωση της παιδικής και μητρικής θνησιμότητας, η παρακολούθηση δημοτικού σχολείου από όλα τα παιδιά, ο υποδιπλασιασμός του αριθμού των ανθρώπων που δεν έχουν καθόλου πρόσβαση σε καθαρό νερό), επειδή η παγκόσμια προσοχή και οι πόροι έχουν διοχετευθεί στον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας».

Οι φτωχοί και οι περιθωριοποιημένοι είναι αυτοί που συνηθέστερα στερούνται τη δικαιοσύνη και που θα ωφελούνταν περισσότερο από τη δίκαιη εφαρμογή του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ωστόσο, παρόλο που γίνεται όλο και περισσότερος λόγος για το αδιαίρετο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην πραγματικότητα τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά δικαιώματα αμελούνται, υποβιβάζοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα σε ένα θεωρητικό κατασκεύασμα, στα μάτια της τεράστιας πλειονότητας του παγκόσμιου πληθυσμού. Απέναντι σε αυτό το φόντο καταπάτησης και ατιμωρησίας, υποκρισίας και διπλών μέτρων και σταθμών, τι μπορούμε να κάνουμε, για να κάνουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα να έχουν σημασία;

Μπορούμε να δείξουμε ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα προσφέρουν ένα ισχυρό και συναρπαστικό όραμα ενός καλύτερου και δικαιότερου κόσμου και ότι σχηματίζουν τη βάση ενός απτού σχεδίου για το πώς θα φτάσουμε εκεί. Φέρνουν ελπίδα σε γυναίκες που στερούνται ακόμα και το δικαίωμα της ζωής, δίνουν φωνή στους ανίσχυρους, στον όμηρο της βίας, στον αιχμάλωτο της φτώχειας.

Σε καιρούς αβεβαιότητας ο κόσμος χρειάζεται, όχι μόνο να αγωνιστεί κατά των παγκόσμιων απειλών, αλλά να αγωνιστεί υπέρ της παγκόσμιας δικαιοσύνης. Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ένα λάβαρο, για να κινητοποιηθούν οι άνθρωποι παγκοσμίως για την υπόθεση της δικαιοσύνης και της αλήθειας. Τα ανθρώπινα δικαιώματα υπόσχονται τη βεβαιότητα ισότητας και ισοτιμίας σε εκατομμύρια ανθρώπους ανά τον κόσμο. Το νόημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι να αλλάξουμε τον κόσμο προς το καλύτερο. Δεν υπάρχει ισχυρότερη διεθνής κοινότητα από την παγκόσμια κοινωνία των πολιτών. Μέσα από τα μέλη και τους συμμάχους της στο κίνημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η Διεθνής Αμνηστία είναι δεσμευμένη να αναστήσει και να αναζωογονήσει το όραμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως ένα ισχυρό εργαλείο για χειροπιαστή αλλαγή. Μέσα από τις φωνές και τα οράματα εκατομμυρίων ανδρών και γυναικών θα μεταδώσουμε ως σκυτάλη το μήνυμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μήνυμα από την Αϊρίν Χαν, Γ.Γ. της Διεθνούς Αμνηστίας (Διασκευασμένο)

ΚΕΙΜΕΝΟ II : «Ο εθελοντισμός και η κοινωνία του σήμερα»

Σύμφωνα με τον ελληνικό μύθο, ο πρώτος ανιδιοτελής εθελοντής ήταν ο Προμηθέας, ο τιτάνας που έκλεψε τη φωτιά από τους θεούς και την έδωσε στους ανθρώπους και μαζί τους χάρισε τη γνώση και τις τέχνες. Ο Δίας, πατέρας και αρχηγός των θεών, τον τιμώρησε στέλνοντας τον Ήφαιστο να τον σταυρώσει στον Καύκασο και κρατώντας τον εκεί καρφωμένο σε ένα βράχο. Αιώνες μετά, σύμφωνα πάλι με έναν άλλο μύθο της ελληνικής μυθολογίας, ένας άλλος μεγάλος εθελοντής, ο ημίθεος Ηρακλής θα τον απελευθερώσει και μαζί του θα απελευθερώσει τις πολύτιμες αξίες της γνώσης για τον άνθρωπο. Ο μύθος συμβολίζει ότι η θεμελιακή πηγή της γνώσης οφείλεται στον εθελοντισμό και στην ανιδιοτέλεια.

Εθελοντής είναι ο πολίτης εκείνος που προσφέρει ανιδιοτελώς τον ελεύθερο του χρόνο ή τη γνώση του για χρήσιμες δράσεις προς όφελος άλλων, χωρίς να περιμένει

αντάλλαγμα. Με αυτή την έννοια ο εθελοντισμός ταυτίζεται με τη φιλανθρωπία, όπως χρησιμοποιήθηκε κατά την κλασική εποχή κυρίως, για να αποδώσει μια καινούργια αρετή, την αγάπη για το συνάνθρωπο. Η διαφορά, όμως, ανάμεσα στο σύγχρονο εθελοντή και στην παλιά έννοια της φιλανθρωπίας είναι ότι αυτός αντιμετωπίζει τα άτομα στα οποία προσφέρει εθελοντική εργασία, όχι με οίκτο αλλά ως άτομα ισότιμα, τα οποία περνούν δυσκολίες και στα οποία μπορεί να προσφέρει.

Ο εθελοντισμός είναι ποικιλόμορφος και διαχρονικός. Αναπτύσσει δραστηριότητες στον τομέα κυρίως των κοινωνικών υπηρεσιών ή σε νέες ανάγκες (υποστήριξη ανέργων, διαχείριση οργανώσεων, φυσική-περιβαλλοντική προστασία, υποστήριξη ηλικιωμένων, υγεία, φυσικές καταστροφές, ενημέρωση, πρόληψη, κτλ). Δεν είναι, όμως, μόνο μια πράξη φιλανθρωπίας και αλληλεγγύης σε εκδηλώσεις έκτακτης ανάγκης, αλλά παράγει και διαδίδει διαρκή αγαθά στον πολιτισμό, στο περιβάλλον και στην κοινωνική μέριμνα. Είναι μια πράξη μέσα από την οποία οι άνθρωποι αποκτούν νέες δεξιότητες και γίνονται ενεργοί πολίτες στην κοινότητά τους.

Ο εθελοντισμός είναι μια δραστηριοποίηση που αποβλέπει στην ευημερία του συνανθρώπου, της κοινότητας και της κοινωνίας γενικότερα και δημιουργεί όρους βαθμιαίας επίλυσης κάποιων καιρίων κοινωνικών προβλημάτων, όταν το κράτος αδυνατεί. Δεν αποσκοπεί, όμως, στην ανταγωνιστική σχέση με το κράτος ούτε αποτελεί υποκατάστατό του. Επιδιώκει την αυτόνομη συνεργασία με αυτό, ώστε από κοινού να ανταποκριθούν αποτελεσματικότερα στην επίλυση των ποικίλων και σύνθετων κοινωνικών αναγκών, που αναδεικνύει η «πολυπλοκότητα» και η «επικινδυνότητα» των σημερινών κοινωνιών. Δεν περιορίζεται, όμως, μόνο στην παροχή ανιδιοτελούς κοινωνικού έργου. Ο εθελοντισμός αφορά μια φιλοσοφία ζωής με ιδιαίτερες αξίες, όπως η φιλανθρωπία, η αλληλεγγύη, η κοινωνική δικαιοσύνη και η κοινωνική συμμετοχή. Αφορά, τέλος, μια στάση ζωής.

Ο εθελοντισμός, όταν αναπτύσσεται στη βάση υγιών κινήτρων, ωφελεί και τους ίδιους τους εθελοντές. Η εθελοντική δράση αποτελεί μαθησιακή-μορφωτική λειτουργία. Ενισχύει την απόκτηση κοινωνικών, επικοινωνιακών και επαγγελματικών δεξιοτήτων και αναπτύσσει νέες ικανότητες. Ενδυναμώνει και δίνει νέο περιεχόμενο στη ζωή των ανθρώπων αυξάνοντας την απασχόληση.

Η συμμετοχή σε εθελοντικά προγράμματα και δράσεις λειτουργεί ως εργαλείο διαπαιδαγώγησης και εξοικείωσης με την κουλτούρα του ενεργού πολίτη, που ενδιαφέρεται για ό,τι συμβαίνει γύρω του, επιδιώκοντας συνειδητά την ενασχόλησή του με τα κοινά. Υπό την έννοια αυτή ο εθελοντισμός προωθεί τη δημιουργία προτύπων ήθους και συμπεριφοράς και συντελεί στην ενδυνάμωση της έννοιας του ενεργού πολίτη. Αυξάνει, επίσης, τη δυνατότητα ενεργού συμμετοχής των νέων στην πολιτική, στη ζωή και την εργασία. Οι εθελοντές αποτελώντας πυλώνα της κοινωνίας των πολιτών ενισχύουν την κοινωνική συνοχή και τη συμμετοχική δημοκρατία με τη δράση τους.

Ο εθελοντισμός διδάσκει. Και το μάθημα που δίνει είναι αυτό της Ανθρωπιάς, της ιδέας του «εμείς». Σε μια εποχή, όπου οι ηθικοί κανόνες παραβλέπονται και όπου ο ατομικισμός και η προσπάθεια για την απόκτηση χρημάτων κυριαρχούν, εμείς με

σύμμαχο την αγρύπνια της σκέψης, σε πείσμα όλων των καιρών, σε πείσμα όλων των καταστάσεων, θα μάθουμε να διεκδικούμε την ελπίδα! Αξίζει να μιμηθούμε το μεμονωμένο και ανεξάρτητο πνεύμα της προσφοράς, που μπορεί να φωλιάζει στα σωθικά του πιο ταπεινού πολίτη και που δεν χρειάζεται την παρότρυνση τρίτου, για να εκδηλωθεί! Οφείλουμε να δώσουμε διέξοδο στο αδιέξοδο που δημιουργήσαμε οι κοινωνίες των ενηλίκων.

(Κείμενο διασκευασμένο)

ΚΕΙΜΕΝΟ ΙΙΙ: «Διόρθωση», Αποστόλης Ζυμβραγάκης

Επιτρέψτε μου

μια διόρθωση στις πτώσεις:

Η γενική ν' αλλάζει σε ειδική.

Έτσι κι αλλιώς τίποτα

δεν ανήκει γενικά σε όλους.

Ούτε καν τ' ανθρώπινα τα δικαιώματα.

Αυτή είναι η αληθινή μας πτώση.

Αποστόλης Ζυμβραγάκης

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α:

Να αποδώσετε συνοπτικά τη σημασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, όπως διατυπώνονται στο Κείμενο Ι, χωρίς δικά σας σχόλια (60-80 λέξεις).

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Β:

Ερώτημα 1ο

Να επιβεβαιώσετε ή να διαψεύσετε τους ακόλουθους ισχυρισμούς που αναφέρονται στο

Κείμενο ΙΙ:

α. Εθελοντής είναι ο πολίτης εκείνος που προσφέρει ιδιοτελώς τον ελεύθερο του χρόνο ή τη γνώση του για χρήσιμες δράσεις προς όφελος άλλων

β. Η διαφορά ανάμεσα στο σύγχρονο εθελοντή και στην παλιά έννοια της φιλανθρωπίας είναι ότι ο σύγχρονος εθελοντής αντιμετωπίζει τα άτομα στα οποία προσφέρει εθελοντική εργασία ως ισότιμα.

γ. Ο εθελοντισμός διαδίδει διαρκή αγαθά στον πολιτισμό.

δ. Ο εθελοντισμός είναι μια δραστηριοποίηση που αποβλέπει στην επίλυση κάποιων καίριων κοινωνικών προβλημάτων, όταν το κράτος αδυνατεί.

ε. Ο εθελοντισμός επιδιώκει την αυτόνομη δράση μακριά από το κράτος.

(Μονάδες 10)

Ερώτημα 2ο

α) Να ερμηνεύσετε τη χρήση των ερωτήσεων και του α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου στο Κείμενο Ι

(Μονάδες 5)

β) Η τελευταία παράγραφος του κειμένου ΙΙ χρησιμοποιεί την επίκληση στο συναίσθημα ως έναν από τους τρόπους πειθούς. Με ποια μέσα επιτυγχάνεται και πόσο αποτελεσματική την κρίνετε;

(Μονάδες 10)

Ερώτημα 3ο

Ποια είναι η πρόθεση της συγγραφέως του Κειμένου Ι; Με ποιους τρόπους – γλωσσικές επιλογές πετυχαίνει τον στόχο της;

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Γ:

Ποιο πιστεύετε πως είναι το θέμα του Κειμένου 3; Να γράψετε ένα ερμηνευτικό σχόλιο 100-200 λέξεων.

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ:

Με αφορμή τα Κείμενα 1 και 2, καλείστε να γράψετε ένα άρθρο στο ιστολόγιο του σχολείου σας, στο οποίο να αναφέρετε την προσωπική σας άποψη για τα εφόδια που πρέπει να διαθέτει ο άνθρωπος που μάχεται για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε το εκπαιδευτικό σύστημα να καλλιεργήσει την ανθρωπιά στους νέους. (300-400 λέξεις).

(Μονάδες 30)

Καλή επιτυχία!!!